

Redactiunea

se affia in

Strat'a tragatoriului

(L'óvész-utca), Nr. 5.

Scrisorile nefrancate nu se primescu decâtu numai de la correspondintii regulari ai „Federatiunii.“ Scrisori anonime nu se publica. Articlii trimisi si nepublicati se voru arde si numai la cerere espressa se retorna.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Appare Joi-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune :

Pre trei lune 3 fl. v. a.
Pre sieste lune 5 „ „ „
Pre annulu intregu 10 „ „ „

Pentru Romani'a :

Pre an. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
Pre 6 lune 16 „ = 16 „ „
Pre 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru Insertiuni :

10 cr. de linia, si 30 cr. tacs'a timbrale
pentru fiesce-care publicatiune sepa-
rata. In locul deschis 20 cr. de linia.
Unu essemplariu costa 10 cr.

B.-Pest'a, 23. Jan. 4 Fauru 1874.

Trei díle dupa olalta s'au scremutu muntii si abie in diu'a a patr'a se nascú — siorecele ridiculosu.

Desbaterea generala a supr'a proiectului de lege despre regularea detoriei rotante de 17 millione a societatii cállii ferrate de ostu, s'a inceputu in camer'a deputatorilor Ungariei in siedinti'a de Sambeta si s'a inchiatu in cea de Marti. Din celle ce urmedia mai la valle onorab. cetitori voru poté sè apreciedie importanti'a acestui obiectu, de la acarui primire seau respingere ministrii in solidaritate si-conditionassera remanerea seau retragerea de la guvern. Atátu acesta espressa vointia si resolutiune a ministeriului intregu, cátu si faimele ce se repandisera cu privire la trantirea guvernului si disolverea camerei, preocupau in díllele aceste opiniunea publica in cea mai mare mesura. Toti acceptau cu impaciuntia sè veda rezultatulu votarii a supr'a proiectului mentianatu, si prebandu unii credeau, cá guvernulu cu ceat'a mameluciloru sei va se reporte una victoria stralucita, pre atunci-a altii se bucurau inainte de sigur'a cadere a domniloru din innaltíme si croian de já la planuri cu privire la inlocuire si mocenire.

In fine díu'a a patr'a sosi; impaciunt'i'a de una parte si ingrigirea de alt'a se vedeau esprese in feciele parintiloru patriei; si unii si altii doriau sè ingrigi, dar si unii si alti se temeau de cadere. Votarea se incepu, si in tacerea mortale nu se audia, decâtu respunsulu afirmativu seau negativu ce fia-care deputatu lu-da la appellulu nominalu. Inchiatiandu-se votarea se publica resultatulu, care, prin 11 voturi maiortate de-isse victori'a pre partea guvernului. Ce dreptu, acesta victoria assecura essecutur'a legii, inse nice decâtu nu assecutur'a si nu consolidedia pusetiunea guvernului. Oppusetiunea de si n'a invinsu a fapta, a reportatu totu-si una victoria morala, care este de mare insemnetate

FOISIOR'A.

Importanti'a Agriculturii si necessitatea d'a infinti'a scole de agricultura la Romani.

IX.

(Fine.)

Schu-king dice: „Guvernarea consta ai alesu intru a da poporului tote elemente necesare pentru vietia, precum unt: apa, focu, metale, lemne si bucate.“ Astfelu se esplica missiunea celloru de la stere, astfelu se dice cá ar' trebui sè conca destinele poporeloru acei-a, caroru-a se-a facutu onorea a le concedre. Unu rege risse odata pre tablele economice alle lui Mesnay: „tierranu seracu, seraca tierra; raca tierra, seracu rege.“ — In tempurile allea candu lumea er'a preocupata cu alte si decâtu celle economice, dicea astfelu un rege, acellu rege in díllele nostre, in ri tota sufflarea tende la economia, la ri, ce ar' poté face pre acestu campu lucratu?

De totu altu-cum stau giurstările la noi, sntemtu numai masine, cari avemu sè ducemu si munc'a nostra si vietia nos-sè o sacrificámu pentru a glorificá sta-

pentru venitoriu. Votulu de eri allu camerei a doveditu, cá in parlamentulu ungurescu nu mai existe partita dominante, cá guvernulu nu affia in parlamentu spriginulu necessariu pentru guvernare. Cine dara nu vede, cá una assemene stare de lucruri nu pote avé lunga durata in vietia constitutionale; cine dara nu admite probabilitatea, care in venitoriulu cellu mai de aproape pote sè devina fapta implinita, cá cabinetulu Szlávy, daca vre sè mai remana la guvern, n'are incatrau decâtu sè disolve camera si sè publice alegeri noue.

Dar sè lassámu pre unguiri sè se svercole in nepotinti'a s perplesitate loru si sè ne mai ocupámu pucinu si de cei ce sunt mai aproape de noi, adeca de celle ce audímu si cetímu despre fratii nostri transcarpatini si despre statulu loru.

Una scire electrica de la Berlinu ni comunica, cá guvernulu romanu ar fi cerutu spriginulu diplomaticu allu lui Bismark intru complanarea controverselor escate intre Romani'a si Turci'a, si cá d. Bismark ar fi fostu asié de tare de anima, incátu a respinsu si refusat categoricu ori-ce amestec in acesta affacere. Intr'adeveru, acesta scire, in assemenare cu celle-lalte tote, cáte au transpiratu pana acum in publicitate cu privire la inimicitiele escate intre aceste doue staturi, este de una importantia cu atátu mai mare, cu cátu ea, de si indirectu, tradedia essistinti'a unui complotu intre Bucuresci si Berlinu, care are de scopu, a restorna starea actuala in orientu si-apoi, strafornandu tote, a creá una situatiune noua dupa tipulu si assemenarea celloru ce se credu chiamati a croi si dirige destinele poporeloru asié, dupa cum poftesce nesatiulu ambitiunii si inchipuirea infallibilitatii loru.

Eramu aproape a nu dubitá in aspiratiunile sincere si curate alle guvernulu din Bucuresci, ba incepsemu chiaru a le stimá si respectá, inse sciri de assemene natura ne desamagescu si ne facu a crede, cá dieu, cei ce se insocescu cu inamici declarati ai gintei romane, chia-

ru si daca aru voi, nu potu aduce ferire statului romanu. Spune-mi cu cine te insocesci, ca sè-ti spunu cine esti. De altmintrelea, nu sè indoiimu, cá in casulu de facia guvernulu romanu a potutu sè appelle die la spriginulu domniloru din Berlinu in bun'a credintia, cá acesti-a, avendu in vedere si interesele dinastice alle Domnitoriului Carolu, mai currendu ca ori si cine se voru grabi a scapá Romani'a din critic'a situatiune, in care totu dinsii au impinsu-o, firesce, ajutati de neprecautiunea diplomatiloru romani. Pana ce susta inse tractatulu de Paris, Romani'a n'ar trebui sè merga a cere ajutoriu de la Bismarck seau Andrassy, ea stá sub garanti'a poteriloru europene si cátra aceste are d'a se intorce, daca cine-va are cutedianti'a d'a-i contestá drepturile, pre cari din vechime le-a avutu.

Atunci inse, candu Romani'a nu va mai avé lipsa de scutulu poteriloru garanti, de buna scama va sentí atátu potere in sine, incátu sè nu se umilesca a implorá grati'a si ajutoriulu strainiloru, si a se espune rusnei d'a fi respinsa cu dispretiu. Daca i va trebui aliati, caute-i acolo, unde scie cá i gagesce; unde scie cá affia sympathie si caldurosa primire, éra nu in castrele inimiculu, a carui urra contr'a numelui romanu se datedia inca de pre tempii lui Mariu.

Callea ferrata orientale.

Cestiunea cállii ferrate orientale, carea intre scandalele si ghesiefturile de tota natura ce s'au facutu in Ungari'a de siepte anni incoce, este, asié dicandu, „cea mai celebra cauza.“ — si asta-di candu scriemu aceste orduri ea formedia obiectulu desbateriloru in camer'a deputiloru Ungariei.

Inainte de ce amu vorbi despre desbaterile din camera si resultatulu votarii asupra acestei famose cause, voiimu a face pre scurtu istoriculu ei.

In annulu 1868. in 6 Decembre, la propunerea ministrului de comunicatiune concessiunea pentru cladierea cállii ferrate orientale s'a datu de legislatiunea unguresca

cari se inlatureza certele intre civi, — acetia si multe alte intocmiri marescu sentimentulu de economia, ridica placerea de a immultu capitalulu, prin urmare ajuta forte in bunetate starea clasei muncitorie, — la noi se introduce sistem'a vechia de iobagia, sistema de privilegiati si sclavi, — la noi se lucredia spre introducerea stadiului din evulu mediu, spre assuprirea natiuniloru si se lucra cu tota activitatea a-lirapi co mai au si ce le-au lassatu Dieu santulu: graiulu; pre candu economicosece ne respesu pre noi totu altii. Si chiaru ceea ce se face sub firma „pentru poporu“ precum ar' fi d. es. in tierr'a nostra, scol'a de agricultura, se organizeza asiá in cátu in fapta se dovedesce, cá nu e pentru poporu, nu e si nu pote fi neci odata pentru poporu, pentruca la acesta institutiune poporulu s'a ignoratu cu totul, fiindá inainte de tote propunerea se face in limb'a, carea cea mai mare parte a poporului neci cá o intellege; — Apoi chiaru intocmirile interne sunt facute pre una scara, la care poporulu neci dupa unu seculu nu va ajunge, inse in unu modu forte coresponditoriu pentru boerimea cea mare; pote cá se tientesce intru acolo, la starea despre care M. Wirth dice: . . . „asiá in cátu mai pre urma nu voru mai fi decâtu muncitori (lucratori) si asociatiuni mari, s'au boerime feudala industrialu.“

fratiloru Waring; cari ca omeni ai ghesieftului si speculatiunii, ca coticari de calibrulu lui Stroussberg, in 16 Decembre 1868 concessiunea primita a si pedatu-o banci anglo-austriace, sub conditiunea, ca folosulu si castigulu sè se imparta intre fratii Waring si numit'a banca. Si acestu contractu bilateralu s'a facutu si inchiatu inainte de ce s'ar fi constituitu societatea actionariloru, cu clausul'a speculanta, cá contractulu inchiatiatu nu se pote alterá nici de cátu din partea societatii constituinde a actionariloru. Fratii Waring si banc'a anglo-austriaca au si influentiatu apof, ca de membri ai directiunei cállii ferrate sè se allega totu omeni, cari au approbatu tote punctele contractului de ghesieftu, inchiatiatu intre banc'a si fratii numiti. Barbatii, cari pentru salariu grassu de cáte-va mii de floreni la annu, au primitu postulu de membri ai directiunei cállii ferrate, au si purcessu apoi mana in mana cu fratii Waring si banc'a anglo-austriaca, cu atátu mai vertosu, cá-ci denumirea loru definitiva se conditionasse numai de la approbarea fara reserva a contractului.

Directiunea cállii ferrate constituindu-se in siedintiele ei tiente in 15. 16. si 28 Febr. 1869, numai de cátu s'a si dechiaratu pentru, approbarea punctelor din contractu, luandu-le asupra-si de obligatoriu. Resultatulu acestei procedere a loru a fostu urmatoriu. Din esmitterea actiuniloru si obligatiuniloru de prioritate in valore nominala de 75 millione, au incursu prin vendiare numai 52 millione fl. ceea ce pre acestu timpu er'a unu resultatulu cátu se pote de nefavorabilu.

Dar acesta nefericire au lovitu numai pre societatea actiunariloru, cá-ci fratii Waring si banc'a anglo-austriaca s'au cotitu si au vescu pana ce cu frumosulu se despartira de ei.

In annulu 1871. fondulu de construire a constatu numai din summ'a de 2 millione fl. Directiunea, in lips'a mare de bani, si pentru ca se pota continuá construirea cállii ferrate, a recursu dupa ajutoriu pecuniaru la ministrulu de fincie, care i-a si datu una a-numita summa, carea inse n'a fostu de ajunsu. Directiunea vedindu, cá nici vistori'a statului nu e in mai buna sta-

Inse totu-odata adauge: „A se luá o astfelu de directiune in sfera economiei politice (poporale nationali) e impreunata cu forte mari pericle, pentru cá atunci se exclude burgesi'a, clasea de midlocu, carele e simburile fia-see carsi-a natiuni, — pentru cá in acesta classe de omeni sunt concentrate moralitatea, averea, scientiele, libertatea, cu unu cuventu, tote vertutile si-au aici resiedenti'a, pre candu in aristocratia (clasea de omeni, caroru li place a domni preste mass'a poporului) si in statulu de diosu se affia mai multu incubate patimele.“ „Clasea de mediulocu e radiemulu principalu allu fia-see carui-a statu si natiune, fora care elle cadu la barbaria, desfrenare seu la nemoralitate, si asiá pieru.“ —

Pentru poporu nu se face neci chiaru atatu, cátu in allu trei-lea patrariu allu secululu nostru se crede la tote poporele si natiunile ca faktu implinitu, adeca se crede introdusa si in activitate instructiunea primarie; — nu se face neci atát'a, pentru-cá chiaru se invetie poporulu a cunosce literale, a scrie ce-va, calculá pucinu, se punu pedece si de-si nu s'au pusu pana acum'a pedec'a cea mai mare, limb'a lui e necunoscuta-totu-si sunt pré de ajunsu cellea prescriste prin art. de lege 38 din 1868, care dice, cá tierranulu numai atunci pote sè invetie a cunosce literale, a scrie ce-va

re de cătu a sa propria, si nepotandu contă pre ajutoriu de la statu, a invitatu pre toti actionarii la una adunare generala, carea se se consultadie despre crearea summelor trebuintiose pentru cladirea drumului de ferru.

Adunarea prima nepotendu aduce conclusiuni valide in absinti'a maiorității membriloru, in a dou'a adunare ce s'a tîenutu in 3 Iuliu an. 1872. s'a decisu, ca summ'a de 1.500,000 fl. interese garantate de statu pentru actiunile esmisse, se nu se foloscesca pentru scopulu defiptu in statute; ci se servesca de garantia pentru obligatiunile de a dou'a prioritate, cari obligatiuni botezate cu numele straniu de „a dou'a prioritate“ s'au si esmisse.

Actionarii de mai nainte, loviti in interesele lor prin aceste „obligatiuni de a dou'a prioritate“ au inceputu a se vaietă si alarmă lumea si tierr'a, si pretinsera rebo-nificare de la guvernulu ungurescu, sub a carui auspicii si suprema inspectiune se in-templa atari fapte scandalose. Guvernulu pentru a declină de la sene responsabilitatea, — ceca ce altcum nu i eră ertatu se o decline — facu numai de cătu reportu dietei, carea affă de bine a esmitte commissiune financiaria pentru studiarea causei, si apoi, dupa ce va fi primitu de la guvernulu ungurescu tote actele referitorie la acesta cestiune, a presentat camerei unu reportu completu si detaiatu in acesta privintia. Guvernulu inse, din cause usioru de pricepatu, nu se grabi cu deslucirile sale in lun'a lui Iuliu annulu tr. candu ner'a s'a prorogatu pana in toamna.

Inse in acestu restempu directiunea căll-ferrate orientali a pemnoratu obligatiune de a dou'a prioritate, in valoare nomie de 20 milioane, la unu consortiu de ocari, si anume la banc'a franco-ungara banc'a franco-austriaca, pre 3 lune si inca summ'a de 15 milioane fl., — sub aceea ditiune, că daca in terminulu de trei ie nu se voru rescumperă obligatiunile, se se voru pierde, remanendu proprietatea consortiului, carele apoi le pote vinde dupa cu, si astfelu se-si scota insu-si summ'a prumutata.

Inse directiunea si dupa trei lune nu affă in stare mai favorabile ca mai nante; obligatiunile pemnorate n'au fostu in re a le rescumperă; consortiulu inse nu a vendutu, ci ceru intrevonirea ministrelui, promittiendu, că daca guvernulu va a bunu pentru summ'a inprumutata, consortiulu va prolungi terminulu de solvire. in intrevonirea guvernului terminulu s'a olungitu pana in 31 Ianuaru annulu 1874, ndu consortiulu insistă pentru solvire amnintiandu totu-odata, că la casu de ne-lvire, callea ferrata orientali va da falliantu.

Guvernulu venindu intru ajutoriu aces-

tei cause desperate si scandalose, — sub pretestulu că nesolvirea si fallimentarea căllii ferrate orientali ar provocă in straintate discreditarea statului intregu, — a presentatu unu proiectu de lege, dupa care diet'a ar avé se votedie 17 milioane fl. pentru regularea causei căllii ferrate orientali.

Acestu proiectu de lege stă asta-di sub desbateru camerei, si de la primirea seu refuzarea lui depinde remanerea seu retragerea intregului ministeriu.

In contr'a proiectului amintitu lupta cu tota tari'a nu numai intreg'a oppositiune, ci si chiar o parte insemnata din parti'a dechiana. Ed. Zsdényi, unulu d'intre corifeii deachisti, si cu ellu Col. Ghyczy, noulu corifeu si capu allu partiei din centru, ataca fara crutiare guvernulu, carele voiesce se dee mana de ajutoriu concessionariloru speculanti, si voiesce se apere procedur'a reutatosu si condannabile a directiunei si actionariloru. Se fia ore dreptate si ecuitate, ca atunci, candu Wahring si banc'a anglo-austriaca au damnificatu societatea căllii ferrate cu 15 milioane fl., se vina tierr'a si se supplinesca din vistieria sa acesta dauna? Séu pentru că consortiulu bancelor franco-anglese are lipsa de bannii inprumutati, se vina statulu si din noulu inprumutu allu seu, cersitu acuma de curendu cu mare nevoia de pre piatile Europei, se solvesca ellu milioanele, — devenindu astfelu pre Octomvre insolventu cu deseversire? Crede ore guvernulu, că tocmă acum'a, candu tierr'a, din caus'a timpului nefavoritriu, este espusa la unu annu si mai nefructiferu, cum fu cellu trecut, va affă vointia si potintia de solvire la sermanulu poporu, mai alessu daca acestu-a va sci, cumca diet'a votedie 17 milioane fl. unui consortiu, de la care tierr'a n'a inprumutatu nici unu cruceriu? Se nu se votedie spese nici macaru unu banu, pana candu nu se va poté arretă isvorulu din care se se pota solvi la timp.

In numele guvernului atacatu, si tumbatu de complice cu concessionarii speculanti, respunde I. Szláv y, ministru presiedinte si actualulu ministru de finantie. Ellu in discursulu seu inca recunoscu, că inainte de tote este interessulu tierr'e si apoi a societătiloru private; dar fiindu că d-sa vede atacatu creditulu tierr'e intregi, daca diet'a nu va votă speculantiloru summ'a ceruta, finesce cu espressiunea desperata: „Da, tierr'a se fia inainte de tote; dar numele si vad'a acestei tierr'e se impuna si se elucesca si in afara.“

Camera deputatiloru Ungariei.

Siedinti'a de la 31, Ianuaru a. c. — Presiedintele deschide siedinti'a la 10 ore. Processulu verbalu din sied. precedentu se verifica, éra literale credentiale alle nou-

alessului deputatu Horánszky, precum si petitiunile incurse d'adseptulu la presidiu seu prezentate de deputati, se trecu la commiss. respective.

Ignatiu Helfy interpelladia pre ministru de instructiune publica, că are cunoscentia despre plansoriile ce se audu in publicu si se cetescu in diurnale cu privire la instructiunea de la universitate, unde adeca atātu professorii cătu si ascultatorii sunt forte neaccurati si negligenti intru implinirea detorintelor lor? Daca are cunoscentia, apoi cugeta d. ministru a luă mesure radicale pentru curmareu acestui reu? — Interviellatiunea se presentu in scrissu ministrelui concerninte,

Ministru de comunicatiune c. Iosifu Zichy respunde la interpellatiunea, cu care Ern. Simonyi l'a onoratu in sied. de la 28 Jan. cerendu deslucire cu privire la procedur'a neconstitucionalu observata de guvern in unele affaceri alle căllii ferrate de ostu. Respunsulu ministrelui este una indrugatura de sofisme cari n'au alta base, decâtu nisce casuri de nelegala procedintia, inse cu tote aceste maioritatea camerei iea actu despre respunsulu ministrelui.

Ministru-presiedinte Szláv y roga camer'a, ca pertractarea petitiuniloru, carea tocmă are se urmedia la ordenea dillei, s'o amane pana dupa deliberarea proiectului de lege despre regularea detoriei flottante a căllii ferrate de ostu. — Se primesce.

Carolu Eöt v ö s presenta reportulu commissiunii centrale referitoriu la proiectulu de lege mai susu mentionatu, si dupa una scurta motivare, roga camer'a se ascepte proiectulu, de-ore-ce prin dinsulu nu se intentionedia alta-ce, decâtu una definitiva regulare a cestiunii detorieiloru numitei căllii ferrate.

Reportorulu, facundu in pucine cuvinte istoriculu căllii ferrate de ostu, dice intre altele că nu vré se ascunda, că istoria acestei căllii ferrate are si pagine triste, asta-di inse, dupa ce intreg'a linia ferrata este gata, statulu trebuie se reguledie acesta affacere, care stă in strinsa legatura cu auctoritatea si creditulu seu. Oratorele nu vré se intre in distinctiuni juridice minutiose cu privire la actiunile a dou'a prioritate, ci observa numai, că maioritatea sectiuniloru representate in commiss. centrale, candu s'a resolutu a recomandă camerei acceptarea proiectului de lege, a avutu in vedere si partea politica a acestei affaceri, carea este de mare insemnate. Daca callea se va manipulă bine, si daca impregiurările se voru ameliore, atunci cu tempulu si acesta causa se va regulă, inse inainte trebuiescu luete mesure definitive cu privire la cestiunea detorieiloru, si proiectulu din desbateru n'are altu scopu de cătu a resolve acesta cestiune. — Dimpreuna cu reportulu

commiss. centrali, reportorulu a presentat si votulu separatu allu sectiunii 8.

Ed. Zsedényi (deakistu): Ne afflam de nou inaintea unei cestiuni, despre a ci rei infinti'a extraordinaria asupr'a creditulu tierr'e s'au vorbitu si scrissu fort multe de unu annu iucoce, cu tote că acesta cestiune nu attinge intru nimicu creditulu statului, ci illustredia numai procedur' infidela a intreprindietoriloru si concessionariloru, indolinti'a actionariloru si mintusiora a consiliulu administrativu. Inse acestu cestiune numai asé va sgudui creditulu statului, daca camer'a ar primi proiectulu de lege din discussiune. — Dupa aceea ontorele face istoriculu acestei affaceri si re commenda votulu separatu spre primire.

Colomanu Ghyczy respinge atātu proiectulu de lege allu guvernului, cătu si votulu separatu allu sectiunii a 8. si preser urmatoriulu proiectu de resolutiune: „Qmor'a nu accepta proiectulu de lege presatatu de base a desbaterii speciale; inse pre langa intact'a sustinere a drepturilor pretensiuniloru si detorinti'a de responsabilitate a respectiviloru, arretate in reportu commiss. investigatorie esmissa in acestu affacere, — va luă de buna voia in desbateru astfoliu de proiecte d'alle guvernulu prin cari se va poté essoperă in tota privintia una regulare definitiva a affacere căllii ferrate de ostu.“

Aristidu Mattyus critica pre lunu si latu procedur'a commissiuniloru de finantie si de calle ferrate, si in fine dechiară că atātu din punctu de vedere financiaru cătu si din consideratiuni politice-morali, pote se ascepte proiectulu de lege. — D contra Edm. Szeniczey accepta proiectulu cu tota liniscea suffietesca, pentru atātu d-sa, cătu si cei lalti amici de principie ai d'alle sunt conscii de responsabilitatea ce o iau pre umerii si conscii ti'a lor.

Ministru-presiedinte Szláv y n'a nimicu contr'a proiectului de resolutiune allu lui Ghyczy, si daca camer'a va cre că insolventia intrevonita a societătilu de calle ferrate nu-i face nice una dorere de cap, atunci se ascepte propunerea lui Ghyczy, si se apuce mai tardiu a regulă definitivu acesta affacere in tote privintia. Oratorele este inse de parerea, că proiectulu de lege de la ordenea dillei nu predeca intru nimicu scopulu ce voiesce se ajunga prin propunerea facuta de d. Ghyczy din contra ellu face cu potintia, ca affacere căllii ferrate de ostu se se reguledie tote privintia, ba inca i assecura posibilitatea acestei regulări. Cestiunea, că unde provine deficitulu de 17 milioane, si are loculu seu aici; destulu atāt'a, societate a inprumutatu acesta summa la unu consortiu si a intrebuintiatu-o pa intr'unu cruceriu la construirea căllii f

a calculă pucinu daca va inzestră si tîenē la scola, precum chiar comunele mai maiore nu potu sustienē; dar de comunele-romane cari in amariti'a loru stare de astababia potu se mai esiste si arare-ori se platesca impositile cătra statu si alte multe detorie cătra aristocratia si cătra alte lipitori pre a carora mani cadu, de aceste dicitu nimene nu se ingrigesce a li da cultura, a li procură lumina, prin urmare e evidentu că poporulu e bunu numai de mulsu si de tunsu, poporulu e bunu se traga in jugu; — inse indure-se ceriulu si se nu lasse se se implinesca prognosticarsa lui P. I. Proudhon; „... acea potere, care nu scie decâtu se incassodie, se scota, in locu de a produce ce-va, semena si acitia urra, si urr'a e pravulu, care arrunca guvernule in aeru.“

X.

Trist'a stare in care ne afflamu, impregiurările doreroase sub cari poporulu geme, luatu d'in ori si care parte, reclama de urgentia unu remediu, una inbunetatie, care dupa parerea mea trebuie se se faca mai inainte de tote in atelieriele poporului, că-ci in tempurile de facia una natuine pote speră la invingere la progressu numai candu va lucră prin glota, in massa; —

Glota natuine romane e poporulu si atelieriele lui sunt campiele, e cultur'a pamentalu si prasirea, crescerea economica de animale. — Unu inceputu seriosu cătu mai ingraba, si cu energia intreprinsu, credu că va servi apre ameliorarea starii poporului si spre salvarea lui.

Pre cătu positiunea nostra reclama mai cu urgentia inbunetatie, că-ci altu-cum suntemu amnintiati forte intru tote, pre atātu de a-nevoia e a face ce-va, pentru-că precum am dissu mai inainte ni lipsescu boerii de neamu mare si cu averi insemnate, ni lipsescu capitalisti si grasii bancheri, — era in ceea ce privosce sacrificiile si sudorile nostre sunt bene primite, inse cu tote aceste nu potemu avé nici una sperantia de ajutoriu intru ameliorarea starii nostre (de-si sub guvernarea principelui Schwarzenberg, pre tempulu absolutismului nemtiescu s'a fostu adunatu unu capitalu frumosu de 80.000 fl. carele era destinatu pentru inbunetatierea agriculturii in Transilvani'a;) la potemu fi pregatiti chiaru la atacuri de nimicire, doveda ni sunt tote incercările facute de alessi populatiunei (deputati) cari s'au onoratu increderea poporului de a se luptă pentru castigarea drepturiloru ce i-se cuvine. — Prin urmare si de asta parte potemu se ni punemu sperantia in cuniu (nice că amu speratu vre-odata

că unu guvern strainu, fia nemtiescu, ungurescu, seu ori si de care altu soiu implacabilu cu allu nostru, va caută dora se ne fericesca si nu se ne nimicesca. Red.) si desi guvernulu nostru nu numai că porta o epitropia, ci chiar una suprematiune, totu-si pre noi nu ne pote seduce parerea lui Dunooyer: că regimulu care adese ori porta epitropia pre mare asupra poporeloru salle, sternesca si intaresce in acestea credenti'a: că chiaru in privintia productiunii de averi au se ascepte initiativ'a si indrumarea guvernoloru, — de-si acestea le potu castigă numai prin munc'a loru propria, — ci din contra trebuie se tragemu invetiatura d'in alta dicere a dsallo: „... se receru totu de un'a silintiele cellea mai severe spre a se poté redică cine-va din una positiune de josu la una positiune inalta; si familie decadiute sunt espuse pericolului de a remanē in a-ta stare, tocmă din caus'a, că se affla in ea.“

Remana dara callea urmata de Romani si pana acum, adeca formarea de remiuni ce aru avé de scopu „redicarea starii poporului prin invetiature folositorie, atātu prin scrieri, cătu mai alessu prin fapte, prin crearea de campuri de experimentatiune cu privire la lucrarea mai rationale a pamentalu, cătu si prin introducerea si cultivarea fructelor celoru mai bune si mai rentabile. Apoi prin redicarea de staule in cari se se

prasesca si cresca in unu modu rationu animalele celle mai folositorie.

Reuniunile se deschidalieste spre a adre bani ca cu acesti-a cătu mai ingraba se infintiadie scole romane de agricultura, lele trebuie se fia practice, ca asiă teneru de la tierra se pota trage cellu mai bi folosu.

Generosulu Romanu, carele cu atdragoste asculta versulu conducatorilo usum siguru că neco acum'a nu va lipsa benefacatoriulu seu ajutoriu, mai alecandu e scopulu: redicarea starii si inrirea meseriei salle decadiute.

O dulce sperantia mai avemu in pre rea generosa, illustr'a famili'a de Mocic care precum am auditu inca cu multi mai innante a donatu 60 jugere pame pentru infintiarea unei scole romane de agricultura.

Aceste 60 de jugere pamentu Canaanulu Europei precum se numese mentulu Banatului, credu că si pana acu voru fi adussu care-va beneficiu, carele fi spre mare ajutoriu scolei.

Vediendu chiaru in acestu pamentu o fructivitate esemplara multe econoromane decadiute, pana candu svabii si traoscu in abundantia, cine ar' negă neortatea unei scole pentru poporu.

Aici vrendu nevrendu mi-vine a re

ate. Se naște deci întrebarea, că detoria este societatea să plătească consortiului summa acestă, sau ba? Nu cred, dăce oratorele, să existe în tota lumea un jude, care ar potè să dăca „ba“ din motivu, că prin acestă actionarii sufferu daune sau si-perdu cu totulu drepturile. Scopulu proiectului din debatore este: regularea și stergerea acestei detorie flottante, ca nu cum-va mane poi-mane să se dăca, că Ungarici nu i se mai potè da nici unu imprumutu, de-ore-ce omulu nu potè fi siguru că lu va capetă era-si inapoi. — Oratorele polemisedia apoi cu Zsedényi și Mattyus, si în fine roga camer'a, ca avendu în vedere urgintia acestei affaceri, să tiena șiedintia și mane (Domineca).

Siedintia de la 1 Februaru 1874. — Șiedintia se deschide la 10 ore din di. Bancile deputatiloru și galeriele sunt pline. Dupa verificarea processului verbalu din șied. precedentă camer'a trece indată la ordenea dillei și continua debatarea a supr'a protectului relativu la regularea detoriei flottante a căllii ferrate de ostu.

Ernestu Simonyi: Se dăce, că țier'a si-va perde creditulu, dacă proiectulu de lege prezentatu de guvernulu nu se va acceptă. Dar ore țier'a acum vre-unu creditu? Pana ce guvernulu a afflatu unde-va creditu, n'a venitu inaintea legislativei cu assemeni proiecte; asta-di inse, candu nu mai are nice unu creditu, vrè să lu recastige prin așerarea abuseriloru. Prin acestă inse nu va ajunge alta-ce, decâtu că va încoragiă fără-de-legile, li va da voia libera să amble prin țier'a cu capulu pre susu, va mediuloci, ca averea unui-a să nu fia sigura de atacurile altui-a, de-ore-ce în țier'a dreptate nu mai este; de-ore-ce acei-a, cari sunt chiamati a face dreptate, acci-a springinescu violintiele. Oratorele nu accepta proiectulu de lege, de-ore-ce este îndreptatu contr'a morali; prin ellu se iea pre nedreptu averea unui-a, spre a se dá, totu pre nedreptu, altui-a. Acestu proiectu de lege, prin tendintia sa immorală, sterge statulu ung. din șirulu staturiloru civilisate și face diu ellu una communiune, a carei nimicire jace chiaru în interessulu civilisatiunii.

În acestu discursu, care a duratu 4 ore întregi, oratorele a insiratu tote peccatele guvernului, și în fine, dupa ce a completatu înforatoriulu registru de peccate, fece propunerea, dupa care camer'a ar avè să esmitta una commiss. de șapte membri, carea să erudie și arrete tote abuserile ce s'au commissu în acestă affacere pentru ca astfel, în sensulu §-lui 33 art. de lege 3 din 1848, camer'a să aiba la dispușetiune acele necesare pentru punerea în stare de acusa a ministriloru.

Ministrulu de justitia Pauler reflectedia apoi la ore-cari assertiuni alle ante-

cuvintele de mare însemnatate alle nemoritoriului poetu Muresianu; „Preoti cu crucea în frunte! că-ci populațiunea e croșcina.

Devis'a-i libertate, și scopulu oi prea santu. Morimu mai bene în lupta, cu gloria deplina, decâtu să fimu sclavi era-si în vechiulu nostru pamentu!“

Romanulu de seculi parasitu n'avea pre alti luminatori și conducatori, decâtu numai pre prenti, cari înca erau espusi la celle mai tiranice persecutiuni, și aveau să îndure celle mai neindurate sufferintie.

Preutimea eră, care i-aduse mangaiare în orele lui amare și multu doreroșe, preutimea care lu îndrèptă, invetiă, și care lu mai imbucură și animă.

Ve rogu să mi se ierte dacă indrasnescu a me adresă cătra acestă preutime, că-ci unde mai bine ca în casulu de facia se potè applica cuvintelu marelui poetu, pentru că și acum'a ca și atunci, poporulu e în periclu și mantuire numai cu ajutorulu preutimei, a parentiloru sei suffletosei, i se potè aduce. Cine ar potè lucră mai usioru spre redicarea poporului decâtu preutimea în frunte cu prea santitiu archirei, cari în iubirea loru cea mare cătra poporu sunt gat'a totu de-un'a a-se îngriji de benele lui suffletescu și materialu.

Unde e mai buna ocașiune să se faca care-va începutu spre redicarea de școle

vorbitorului, relative la partalitatea judiloru în acestă affacere; era ministrulu presiedinte Szlavy roga camer'a a tione șiedintia și mane, de si e di de serbatoria. Se primisce.

Siedintia de la 2. Februaru 1874. — Asta-di este a trei-a continuare a discussiunii a supr'a proiectului de lege despre regularea detoriei flottante a societatiu căllii ferrate de ostu.

Alessiu Szentimrey înca votedia contr'a proiectului, de-ore-ce si d-sa este de parerea dlui E. Simonyi, că prin respingerea lui țier'a nu numai că nu si-va periclită creditulu, pre care nu-lu are, ci din contra prin unu assemene actu va recastigă creditulu perdutu, atātu în intru cătu si în afara.

Colomanu Tizza roga camer'a, ca să nu accepte proiectulu guvernului, ci să urgiedie investigatiunea, și dupa terminarea acestei-a să iee mesurile ulteriore.

Desideriu Szilágyi dăce că proiectulu de lege din discussiune are între altele și acea lature buna, că pana la regularea definitiva a affacerii așeră societatea de perire, era interessele statului și alle actionariloru de daune. Oratorele reflectedia apoi la assertiunile mai multoru deputati, cari au vorbitu la acestu obiectu inainte de d-sa, și în fine dechiara, că votedia pentru proiectu din cauza, că prin acestă crede a face cellu mai bunu servitiu interesselor țierrei.

În șiedintia de a-ta-di mai vorbescu deputatii Teod. Csáky, Gubody și Helfy contr'a proiectului, era Kerkápoly pentru proiectu.

Discussiunea asupr'a acestui proiectu de lege se continua în șiedintiele de Luni, dupa amedia-di, și Marti inainte de amedia-di, candu apoi proiectulu se submitte la votu și se accepta cu una majoritate de 11 voturi, adeca cu 166 contr'a 155 voturi.

Vienn'a, 1. Fauru 1874.

De Redactoru!

Binevoiti a primu în colonele preasimulatulu diariu ce redactati urmatoriele:

Comitetulu societatiu academie „Romania Juna“ aduce la cunnoscintia onorab. publicu, că *localulu cabinetului de lectura* afflatoru: Vienn'a, III. Marokkanergasse Nr. 8. — de la 29. Ian 10 Fauru a. c. încependu se va afflă: **Vienn'a, I. Neubadgasse N. 6.** — unde ne rogămu a ni se adresă tote diurnalele și correspondintiele de acum inainte.

Cu acestă ocașiune comitetulu si-implinesce detoria placuta, aducundu multumita publica toturoru binefacato-

pentru poporu (școle de agricultura) decâtu în giurulu Episcopatoru că-ci aceste posedu pamentu, ceea ce o prim'a necesitate, apoi corpulu professoralu, carele ar' impartesfi și acestoru fii ai poporului luminele loru benefacatorie și mantutorie.

Speranti'a ne animedia, că illustrii capi besericesci se voru îndurá a duce cătu mai ingraaba alinare sufferintiloru poporului, carele i iubescu tim anima și sufletu.

Comitetele funduriloru fostoloru regimete de granitieri, pururea ingrigite pentru redicarea neamului romanescu, sum siguru că nu voru intardfă a redicá bunastarea acelei populațiuni, ai caroi-a stramosi, mosi și parenti s'au sacrificatu pentru adunarea averiloru, de cari asta-di se bucura.

Éta în acestu modu s'ar potè pune fundamentulu spre redicarea intelectuală a poporului, spre ridicarea stărei materiale a țieranului; — și numai astfelu sar' potè scapá poporatiunea de periculu ce o amenintia; — era generatiunei tenere și viitorie s'ar deschide calle spre munca folositoria, care i-ar' potè aduce avere și multumire, i-ar' potè aduce renume și fericire.

Acestu-a singurulu modu prin carele s'ar' potè cu asigurantia și mai ingraaba redicá școle agricole romane, prin care s'ar potè cresce omeni de meseria și ocupatiuni practice, inse nu omeni, cari să amble în

riloru, cari ni-au datu succursulu loru pentru prosperarea societatiu nostre, a carei devisa este: „*Uniti-ve in cugetu, uniti-ve in sentiri.*“

Multumimu deci în deosebi toturoru dd. Redactori ai diurnaleloru romane, italiene, franceze, ispaniol, germane, slave, unguresci și grecesci, — cari au binevoitu a ni tramitte diurnalele dloru gratis — rogandu-i a ni offeri și în viitoriu spriginulu loru generosu.

În fine ne sentimu detori a repeti cu totu respectulu și cu acestă ocașiune rogarea nostra cătra domni autori romani, să binevoiesca a ni tramitte câte unu esemplariu spre sporirea bibliotecii societatiu „Romania Juna.“

Comitetulu :

I. Popu.
pres.

Eugeniu Sucevanulu
secret.

Franci'a. Precum la noi în Austro-Ungari'a, asié și în Franci'a, crisa ministeriale tiene spiritele în continua încordare. Cabinetulu Dlui Broglie, carele a fi conservativu-clericalu nu cutedia, era a fi republicanu democraticu nu voiesce, ci de la constituirea sa pana asta-di are una positiune assemene șicriului lui Mahomad — începe a fi ștrintoritu din mai multe pãrti. Din partea partiei democratice liberali i se facu una interpellatiune prin D. Leone Gambetta referitoria la consolidarea republicei și mandatulu de șapte ani allu presiedintelui republ. Mac-Mahon. Era parti'a conservativa-clericala luforcedia și terrorisedia a urmă una procedura conformu postulatelor ei. Se crede, că D. Broglie ar avè tari'a de anima și spiritulu a rumpe legaturele cu clericali, cari și altcum sunt numai contr'a interesselor adeveratei republice, și astfelu a castigă în partea sa parti'a centrale și stang'a liberala. Se vorbesce apoi că și betranulu Thiers va parasi rezerv'a ce si-a impusu și va intră în actiune, și astfelu consolidarea republicei definitive se va potè effectui.

Ispani'a. De la lovirea de statu, candu marele patriotu Castelar fu silitu a se departá din postulu seu, ca capu allu statului, în Ispani'a domnesce toturoru drepturiloru de libertate. Se pare că reactiunea, ce s'a intinsu preste țierrele occidentali, bruttalismulu lui Bismarek și nedreptatile lui Auersperg-Andrássy-Slavy, începu a se aplicá și în țierrele latine. Unic'a sperantia este, că pana candu în Prusi'a abié se affla barbati liberali, cari se dee frontu cu omulu „șangelui și allu ferrului,“ în țier-

raptulu capulu dupa câte unu officiu impreunatu cu câte unu osu de rosu. Pracesta calle s'ar potè cresce omeni independenti inse nu instrumente pentru cei de la potere; — s'ar' potè cresce omeni cu unu viitoriu siguru, nu în domnia, ci în avutie — adeverat'a domnia — și asiá s'ar pune unu puternicu fundamentu pentru adeveratulu progressu allu natiunei, că-ci numai atunci potè să se arrete natiunea în tota marirea sa, candu fii poporului traescu în indestulire și multumire; lips'a descorigiedia și amortiesce tote poterile omului, averea inbarbatedia, aspresce mintea omului și-lu indemna la munca, la întreprinderi, la lupta, la unu viitoriu siguru.

Speranti'a în viitoriu trebuie să fia numai în poterile nostre, că-ci de altu unde-va nu ni va veni mantuire; astfelu urmedia toti acei-a, cari lucra pentru unu viitoriu siguru și frumosu, pentru redicarea și infiorirea natiunei loru, si-sè revenimu la esemplu a dussu, la Boemi, atunci trebuie să marturisescu că astfelu au lucratu și ei, ei si-au inpreunatu poterile și asiá s'a pusu pre munca, neacceptandu și neavendu de unde acceptá mentuire decâtu de la fortiele loru.

Si fiindu vorb'a de școli speciale de agricultura, trebuie să o spunu, că din 72,780 fl. summa annuale ce se spesedia, acest'a sum-

rele latine luptatorii pentru libertatea poporeloru sunt legiuni întregi.

Itali'a e asié dăcandu unic'a, carea se bucura neasemenatu de mai mare linisce și pace interna decâtu alte state. Si nici că s'ar potè altfelu, într'o țierra ai carei Domnitoriu e cellu mai poporalu și iubitu monarchu între tote capetele coronate, și carele este recunoscutu de lumea întreaga de „galantuomo.“ Regele Victoru Emanuilu, chiaru în caus'a clericale, unic'a ce pare a mai rode înca la radecin'a Italiei unite, este mai moderatu în mesurile sale contr'a tendintieloru iesuitico-clericali, cari „în numele lui Ddieu“ voiescu a surupá tote rezultatele timpulu moderou, unitatea nationala și territoriala, pentru cari atătia luptatorii ai libertatiu au sufferitu espatriare, închisore și în fine si-a sacrificatu tote, pana si vietia; ellu este mai moderatu, dar despre rezultatulu finale cu atātu mai siguru, decâtu principele de Bismarek, carele pre episcopii catolici, neaderinti ai lui, i trage în processu criminali și i ammenintia cu esiliu. „Unita Italia“ reinvia semtindu în sine poterea junetiei, appuca pre callea ce-i promitte unu venitoriu maretu și fericie.

Germani'a. Gen. Lamarmora, dupa cum amu amintitu la timpulu seu, demascandu pre marele argatu din Berlinu, lu-presantă lumii în tota goletatea sa, ca pre unu omu, carele are datina a cărpi la minciuni. De atunci în coce este mare turbare în cercurile guvernului din Berlinu, cari pretindu de la guvernulu italianu satisfacere deplina pentru vcesta „vetemare.“ — „Speru. Ztg.“ scrie: „Dacă Itali'a nu voiesce a da satisfacere deplina, atunci cu dorere trebuie să venimu la convictiunea, că amu fostu amagiti de adeverulu simpathieloru ce Itali'a arreta facia de Germani'a.“ De si se desmintesce, că relatiunile de pana acum'a între Itali'a și Germani'a ar fi sufferitu stramutare, totu-si nu încape indoieia, că între Rom'a și Berlinu nu mai este amicetia de pana acum'a, cu atātu mai vertosu, că-ci guvernulu italianu facia de conflictulu Lamarmora-Bismarek a luat una attitude ce nu prea place domniloru din Berlinu.

Angli'a. Parlamentulu anglesu, — ajungundu la starea de ammortiea, de a nu mai potè miscá și lucrá nimica, — precum de es. a ajunsu și parlamentulu ungurescu, care fără nice una vietia vegetedia numai de pre o di pre alt'a — în mediuloculu confusiunei generali s'a disolvatu și s'au publicatu alegeri noue. (Dupa semnele de pana acum, de acesta sorte va să aiba parte și parlamentulu

ma se spesedia numai pentru școlele de gradulu II. și III., din asta summa numai 2000 fl. cari se dau pentru școl'a agricola din B-nov se impartu cu ministrulu, cu țier'a, comune, și între reuniuni, — tota cea lalta summa se dá mare parte din viteri'a țierrei; sunt și comune d. es. Chaudim, care singura dá pre totu annulu summa de 4000 fl. Kaaden 700 fl.; era d'între privati sunt în frunte contele Thun Hohenstein și principele Schwarzenberg, cari pre langa mosiele ce dau școlei, mai contribue pre totu annulu cu mai multe mii florini și alte beneficiuri.

Prin desvoltarea economiei și deschiderea adevaterelor isvore de căștigu și venitu se va pune fundamentulu siguru allu viitorulu Romaniei, fiă acestu-a în ceea ce privește immultirea populațiunei, fia în bunastarea ei, în avutire, ori în crescerea și immultirea capitaleloru materiale, fisice și spirituale și numai atunci, candu poporulu i-a surride una vietia mai buna, mai fericie, va potè passi pre callea anticiloru sei stramosi, va potea prin fapte maretie și bravura șcerá glori'a strabuniloru sei, glori'a și marirea Romaniloru antici!

Chitu.

ung.) — Lupt'a între conservativi (Disraeli) și liberali (Gladstone, actualul ministru-presied.) a început în meetinguri și diurnale și se va continua la alegeri. Conservativii englezi voiescu să trantescă guvernul liberal al lui Gladstone, care de mai mulți ani încoace a diressu destinele țării. — După cele ce am arătat până aci din diferitele staturi, putem enunța cu totu dreptul și temeiul, că lupt'a între principiile liberali a început și se continua cu mare focu preste întreaga Europ'a.

Din scirile telegrafice mai nou ce ni sosesc aflăm, că alegerile de deputati în Angli'a sunt pucinu favoritorie pentru partit'a liberală, în fruntea carei-a stă ministrul presiedinte actualu, Gladstone. Pana acuma s'au alessu 20 liberali și 28 conservativi. Desă alegerile de pana acum'a sunt pucinu decietorie pentru rezultatul finale, totuși este evidentă lupta crancena, ce se continua între ambele partide. Liberalii potu să ajunga a fi în majoritate în noulu parlamentu, dar partit'a lor, în locu să se înmulțesca și întarșca, după cum se aseptasse pin partea guvernului cu ocasiunea disolverei parlamentului, se va slabi cu voturi considerabile, cari au se cada în partea conservativilor.

VARIETATI.

(Atheneul romanu.) D. I. C. Bratianu a ținutu o conferința momentosa despre cestiunile economice și miscarea lor în Romani'a. D. Dr. Dragescu tractandu cu multu studiu și profunditate tem'a despre sentiulu frumosu, a seceratu placere generală; diurnalele din Romani'a scriu despre conferința acestui cunoscatu june alu nostru cu multa maguire.

În legatura cu acesta notiția înregistrăm aici după „Romanulu“ urmatori'a epistola, pre care d. Ionu Brateanu o adressedia dlui M. Cogalniceanu.

Bucuresci, 18 Jan. 1874. — Dlu M. Cogalniceanu. Domnulu meu! Ai onoratu cu presentia D-tale conferința ce am ținutu eri ser'a la Ateneu. Ai venit, Dlu meu, indemnatu negressitu nu de una simpatia personală, ci ca observatoru, ca omu ce se interessia de totu ce se petrece în societatea română, fia în micu, în mare, fia în bine, fia în reu.

Candu am fostu în 1866 la Nizza să vedu pre repausatul Domnu Barbu Stirbei, am remasu uimitu de cunoscința ce avea de totu ce se facea, de totu ce se miscă în Romani'a, de si atatu de departe de dinsa, de si într'o versta forte înaintata. Cu tote că nu impartesiam opiniunile și sentimintele repausatului Domnu, totuși mi-am facutu detori'a să aduc omagie melle publice calitatiloru sale. Totu aca detoria mi-o implinescu și cătra D-ta.

Aducundu-ti omagie melle publice, credu că-mi implinescu una detoria și cătri țerra: speru că punendu sub ochii omenilor nostri de statu modeluri în acesta privința, ca repausatul Domnu Barbu Stirbei și ca D-ta, se voru sili a le imita; voru observă, voru studiă și descoperindu pre deplinu realitatea lucrurilor voru poté pasiunai securu de cătu pana asta-di în conducerea affaceriloru publice. Primesca, etc.

I. C. Brateanu.

(Banc'a gener. de assecuraro „Dacia“,) mare, puternică, și plina de activitate, alle carei credite facu astadi fala Romaniei pre pietele financiare alle Europei; cu unu consiliu de administratiune compusu în mare parte din stălpii țării și cu una directiune, în capulu carei-a se afla — dice „Pressa“ — unu barbatu, a carui-a competința constituie o autoritate în asemenea materie, a ajunsu a face operatiuni de assecurari pana la summ'a de 180 milioane, realisandu beneficiu însemnatu actionariloru sei. Binele se simți imediatu; fructele începura a se înmulți, societățile straine, ce absorbeau milioanele, Romaniei, disparu un'a câte un'a, și spiritulu de asociatiune, luandu-si aventulu, creă „Societatea Finan-

ciaria“ cu unu capitalu de 12 milioane; „Banc'a Brailei“ cu unu capitalu de 2 milioane; „Creditulu fonciariu“, „Societatea Romani'a“ și alte mici asociatiuni unele mai folositoare de cătu altele.

(Multiamita publică.) Societatea de lectura „Innocentiu-Micu-Clainiana“ de la facultatea teologica din Blasiu, carea totu-de-un'a a fostu recunoscată cătra acei barbati, cari si-au arretatu bunavoința facia cu densa prin donatiuni și offerte generose acum inca si-ține de cea mai sacra detorința a aduce respectuosa sa multumita: Reverendias. D. Mihailu Nagy, canonicu lectoru la beseric'a catedrala de Logosiu, pentru dariurea opului D-salle intitulatu: „Contiuni basericesci“ Tom. II. — Assemenea și claris. Domnu Dr. Joanu Ratiu prof. de teologia în seminariulu Archi-Dieceasanu din Iacu, pentru dariurea opului dsalle intitulatu: „Etic'a Crestina“ cu cari au benevoitu a ni înmulți opurile societății nostre de lectura. Blasiu în 30. Jan. 1874. Teodoru Domsia presied. societ. Teodoru Crisianu notar. corresp.

(Di'u'a plecării) imperatorului Franciscu Iosifu la Petropole s'a desfiptu definitivu pre 11 Februaru. Adeca Domnitoriulu va plecă din Vienn'a Mercuri la 3 ore după amedia-di și va sosi în Petropole Vineri după amedia-di.

(Nuncii apostolici) din Vienn'a și Paris, fiindu numiti de cardinali, parasescu posturile ocupate pana acum. Ca urmatori ai lor sunt numiti: Catani pentru Vienn'a și Meglia pentru Paris. Cellu d'antăiu este de presinte nunciu apostolicu în Brussel'a, cellu din urma în Muniu.

(Unu omenu reu pentru guvernulu magiaru.) În siedința din 3 fauru a. c. s'a intemplat unu incidentu comicu în diet'a Ungariei. Ministrulu de comerciu Josifu Zichy voiindu să s'ieda pre fotoliulu ministerialu, a cellu-a sa frântu sub ellu. Asi se vede, că contr'a guvernului actualu s'a conjuratu pana si sortea, ammenintiandu-lu cu perire.

(Despre învengerea guvernului cu majoritate de 11 voturi) scriindu tote foile nemțiesci și unguresci, afla ca situatiunea guvernului e forte precaria, cu atatu mai vertosu, ca majoritatea de de 11 voturi a formatu-o ministrii insisi 7 la numeru; apoi officiantii ministeriali cei numerosi cari pentru ossulu de rossu sunt siliti a votă cu stapanii lor. Dacu guvernulu nu s'ar ținē mortisii de stapanire, după rezultatulu acestei votari ar trebē să abdică, cellu pucinu după datinele parlamentari din tota lumea, acest'a s'ar pretinde Foiele officiali inse pretindu remanerea guvernulu pentru că — dicu elle — nu se pote formă unu altu guvernulu între constelatiunile presinte: după adicarea ministeriulu Szlávy ar urm. unu caote formalu.

(Diariulu „Kárpát“) comunica, că episcopulu gr. cat. de Eperies a respinsu propunerea ministrului de culte și instructiune publică, relativa la primirea calendarului grigorianu în loculu cellui julianu, precum si a literelor latine în loculu cellor cirillice.

(Nou'a alegere de deputatu în Panciova) se va ținē în 7 Aprile (adeca a trei-a di de Pascile cat.) De presiedinte alu alegerii s'a numitu oppositionalulu M. Mihailovicu. Cu privire la acestu obiectu „P. Napló“ dice între altele: „Ultra-serbii potu fi acum linisciti, că candidatulu lor d. Politu va intră în camer'a Ungariei, ceea unguuriloru nu li face nice una superare, pentru că prin acest'a alegere camer'a nice nu perde, nice nu castiga.“ — De altmintrelea numitulu diariu are numai una singura dorința, și acest'a este, ca alegătorii serbi să merga la alegere sub flammure unguresci, cari, daci li va placē alegătoriloru, potu fi provediute cu ori-ce inscriptiuni serbesci, compatibile cu ideea de statu ungurescu. Ciudata dorința acest'a, și daci s'ar implini, ar fi si mai ciudata.

(Universitatea nat. sassesci) si-a reinceptu activitatea în 3 l. c. — Într' obiectele ce au să vina la desbatere aflăm și aceste: Compunerea unui memorandumu, respective Protestu contr'a noiei impartiri a comitatelor, și stabilirea modali-

tătilor pentru assecurarea averei incredintate în administratiunea universității. — Scaunele Sighisior'a și Orestia au petitiunatu la camera pentru crearea duoru comitate noue, unulu cu centrulu în Sighisiora, altulu cu centrulu în Orestia.

Bibliografia. A essitu de sub tipariu si se afla de vendiare la autorulu: „Poesii populare romane“, adunato și întocmit de Simeonu Ft. Mariamu, tom. I. Ballade. Cernauti, 1873. Pretiulu 1 fl. 10 cr. v. a. În prefatiune autorulu dice, că „patrunsu de frumseti'a literaturii populare romane, adeseori a intratu în modestele casutii alle Romaniloru țirani din Bucovin'a spre a aduna poesie, povesti, traditiuni, datine.“ Resultatul nișintielor sale lu-dovedesce voluminosulu tomu I., carele singuru contine numai balade; de la imbracisarea și partinerea acestui tomu primu promitte autorulu edarea tomului II., care va cuprinde în sine „Doine și hore“, tom. III., „Satire“ și tom. IV. „Descantece și vrăgiture.“ În literatur'a populara română aflăm originea și limba noastră cea adeverata. Într'ins'a întimpinăm multe eveneminte inca de pre timpulu Greciloru și a Romaniloru vechi. Cetindu Georgicele lui Virgiliu, aflăm în elle datinele campestre alle Romaniloru din Dacia. Bucolicele acestui poetu ni aduc aminte multe datine și superstitiuni, ce essistu la noi chiaru asi precum essistau la vechii Romani. Ovidiu este isvorulu credintielor mitologice, ce sunt respandite între Romani prin povesti și traditiuni. În ellu aflăm, ca și în gur'a poporului nostru, fete și feciori schimbati în flori și bradi, în dafini, în pauni, în passeri maestre, și animale vorbitorie. Eca în pucine cuvinte terenulu literaturii nostre populare, și nespusa ei însemnate pentru noi romani! Tote balladele cuprinse în acestu tomu (I.) sunt cullesse numai în Bucovin'a, er' loculu unde s'au cullesu fia-care în deosebi, se afla însemnatu în notele de la fine.

Salutandu aparința acestui primu tomu alu frumosei și laudabilei întreprinderi, carei-a junele auctorulu s'a dedicatu, dorim și ni place a crede, că pretiosulu thesauru, adunatu și prelucratu cu atâta diligintia, nu va să română multu tempu în pulpitu autorului, ci va să essa cătu mai currendu la lumina; că-ci, de si nu s'ar poté află vre-unu Mecenate, carele să supporte spesele pentru vre-unulu din tomurile urmatorie, totuși publiculu romanu, prin calduros'a imbracisare a tomului primu, va mediuloci aparința neamenata și a celoru-lalte tomuri annunciate. — Recommendăm deci acestu opusioru tuturor Romaniloru iubitoru de poesia populara de una parte, și spriginitoru ai literaturii române de alta parte.

În fine nu potemu a nu face una mica observatiune ortografică, ceea ce inse întru nimicu nu alteredia pretiulu materiei. Precum vedemu autorele merge cu eufonismulu asi de departe, încatu și pre „romanu“ lu scrie „rômînu.“ De unde vine acestu i sub caciula în cuventulu „romanu“, nu scim, și chiaru pentru aceea amu dori, ca, pre langa tote că ortografi'a rom. pana acum nu s'a potutu stabili și unifică, să ne vedemu cellu pucinu unitu întru scrierea cuventului „romanu.“

Sciri electrice.

Vienn'a, 2 Fauru. Petitiunea adressata din partea unui tribunalu cătra camer'a boieriloru, prin care se cere concessiunea d'a poté intentă processu criminalu contr'a a duoi membri ai acestei camere, a facutu mare sensatiune. (Diariulu „Frankfurt Ztg.“ i se scrie din Vienn'a, că unulu d'între acesti duoi membri ai camerei boieriloru porta numele unei vechie familie de conte și totu-odata este onoratu și cu demnitatea de consiliariu intimu, — inse ca membru alu, consiliulu administrativu la mai multe bance, cari au datu falimentu, a ajunsu și ellu a se

presentă înainte judelei de instructiune).

Berlinu, 3 Fauru. Principele Bismarck a respinsu categoricu cerera Romaniei, d'a i-se da spriginu diplomaticu în certele sale cu Turci'a.

Vienn'a, 3 Fauru. Offenheim și Ziffer sunt pusi pre picioru liberu, și adeca cellu d'antăiu pre langa una cautiune de unu millionu, era cestu din unu ma pre langa cautiune de 40 mii fl.

Paris, 3 Fauru. Bonapartistii ar de cugetu a induplecă pre junele principe Napoleonu, ca cu ocasiunea proclamării sale de maiorennu, să publice unu manifestu.

Rom'a 3 Fauru. (Camer'a deputatiloru.) Ministrulu de esterne, respundendu la interpellatiunea lui Nicotera relativa la publicarea brosiurei lui Lamarmora, dechiară că guvernulu nu pote și respunsabilu pentru acea brosiura, și carei-a publicare n'a potutu-o impede. D-sa reproba acesta publicatiune cu atatu mai vertosu, că ea dă preteste d'a incriminā unu guvernulu amic, ceea ce pote să produca numai neintielgeri, de-ora-ce ori-ce incriminatiune se nimicesce facia de rezultatele obtinute și cunoscute acum de tota lumea. Ne folosim de acestu limbagiu, pentru că ellu singuru correspunde adeverului și referintielor amicabili, ce essistu între aceste doue guverne, precum și solidarității intereselor comune facia de aceasta partita, carea pre totindenea în Europ'a agitedia, și alle carei agitatiuni sunt îndreptate mai vertosu contra Italiei. Ministrulu crede, că documintele publicate cu tote că au forma confidentiala, totuși se potu consideră ca documinte publice. În legile italiene nu essistu dispusatiuni de ajunsu cu privire la publicarea documintelor publice, inse guvernulu se va ingriji a presentă legislativei unu proiectu în acesta privința.

Vienn'a, 4 Fauru. Imperatulu se va întorce din Petropole pre la 27. seau 28. Fauru; daci inse la reintorcere va petrece una di si în Lemberg, atuuci va sosi în Vienn'a cu una di mai tardiu.

Vienn'a, 4. Fauru. Senatulu imperialu se va inchide în 28. Marte, era Delegatiunile se voru convocă pre 20 Aprile. — Asta-di s'a eliberatu din închisore și Lisovetiu, collegulu lui Offenheim

ALESSANDRU ROMANU

Propriet., edit. și red. respundiet.

Sifilitic'a și impotentia,

fiu vechie séu de currendu nascute,

se tratédia după metodulu homeopaticu de Dr. I. Ernst, Pest'a, strad'a Idoliloru nr. 6., etagiulu II., usi'a nr. 15. de la 2—6 ore după media-di.

Aceste morburi se tratédia a dese ori în modulu cellu mai usioru cu dose mari de iod și argintu viu, și acest'a se face numai spre ajungerea unui resultatu momentanu. Pacienti vindecati în modulu acestu-a voru cadé mai currendu séu mai tardiu în morburile cele mai infricosiate, încatu inca în aduncele betranetie voru avé, dorerc, a suferi greu de consecintiele acestei tratări usiore și superficiale. Scutu contr'a acestoru felu de bole ofere metodulu de tratare homeopaticu, care, precum este cunoscutu, nu numai că vindeca dorerile cele mai învechite, ci efectulu lui este asi de binefacutoriu, încatu nu lassa nice cea mai mica temere de urmări reale. Diet'a ce se va prescrie este simpla și usioru de ținutu.

7—12